

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش‌های سیاسی

در آستانه چهلمین سالگرد انقلاب اسلامی (۲۷)

نقش زنان در عرصه‌های علمی کشور

(حضور زنان دانشمند ایرانی در فهرست یک درصد برترین دانشمندان دنیا)

پژوهش
خبری
معاونت سیاسی
صدا و سیما

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صدا و سیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: هدایتی

- نقش مهمی که امام راحل و سپس مقام معظم رهبری بارها و بارها با کلیدواژه‌هایی چون اصلاح نگرش نسبت به زنان و ایجاد شأن واقعی زنان در خانواده و اجتماع تأکید داشته‌اند، همان گمگشته خانم‌ها بود که به محض وقوع انقلاب اسلامی به آن رسیدند و سعی کردند در هر عرصه‌ای که وارد شدند بدرخشند.
- امام خمینی (ره) علم‌آموزی را حق طبیعی زنان می‌دانستند و تبعیض جنسی در تحصیل علوم را ناروا می‌شمردند.
- ما معتقدیم زنان در هر جامعه سالم بشری قادرند و می‌باید فرصت پیدا کنند که در حد سهم خود، تلاش و مسابقه‌ی خویش را در پیشرفتهای علمی و اجتماعی و سازندگی و اداره این جهان به عهده بگیرند. (مقام معظم رهبری)
- پیشرفت کشور در حوزه زنان پس از انقلاب رشد ۳۳ درصدی داشته است.
- در سال ۵۷، ۱،۴ درصد و در سال ۹۶، ۲۴ درصد از اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها از زنان بوده‌اند.
- حضور زنان و دختران در آموزش عالی طی ۲۷ سال اخیر ۱۴ برابر شده است.
- به برکت انقلاب اسلامی شاهد رشد ۱۲ برابری تعداد زنان هیأت علمی در دانشگاه‌ها نسبت به قبل از انقلاب هستیم
- امروز، حدود ۲۲۸ ایرانی، در جمع یک درصد دانشمندان برتر جهان هستند که حضور زنان دانشمند کشورمان در میان آنها قابل توجه و در خور تقدیر است.

□ مقدمه

وقوع انقلاب اسلامی و تحول عظیمی که در ارزشها و نگرش‌های مردم و مسئولان نسبت به نقش و جایگاه زنان در عرصه‌های مختلف رخ داد، موجبات خودباوری و خودشکوفایی زنان در عرصه‌های علمی را همچون سایر عرصه‌ها فراهم کرد و زنان با همت والا و مطالبه‌گری خود و بسترهایی که به برکت انقلاب اسلامی فراهم شد توانستند در عرصه‌های علمی به پیشرفتهای شگرفی نائل شوند که نظیر آن در دوران قبل از انقلاب اسلامی وجود نداشت. این گزارش در آستانه چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی مروری دارد بر نقش زنان در عرصه‌های علمی.

□ اهمیت حضور زنان در عرصه‌های علمی با توجه به نگرش امام (ره) و مقام معظم رهبری

از نظر امام خمینی (ره) زن و مرد هر دو انسان هستند و هر دو توان رسیدن به بالاترین مراحل رشد و کمال را دارند. سیره عملی امام خمینی از سال‌ها پیش از انقلاب و تشویق دخترانشان به تحصیل دانش، نشان می‌دهد که ایشان علم‌آموزی را حق طبیعی زنان می‌دانستند و تبعیض جنسی در تحصیل علوم را ناروا می‌شمردند ایشان تصریح کرده‌اند که: «علوم مطلقاً، خصوصاً علوم اسلامی اختصاص به قشری دون قشری ندارد و بانوان محترم ایران در طول انقلاب ثابت نمودند که همدوش مردان می‌توانند حتی در فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی خدمات ارزشمندی به اسلام و مسلمانان نمایند و در تربیت و تعلیم جامعه بزرگوار بانوان پیشیناز باشند.» حضرت امام، انحصار علم و امور فرهنگی را در دست جنس و طبقه خاصی مردود می‌شمردند و زنان را به تلاش برای ارتقاء سطح عمومی‌شان دعوت می‌کردند: در علم و تقوا کوشش کنید که علم به هیچ کس انحصار ندارد. علم مال همه است» هنگامی هم که امام فرمان نهضت ملی سوادآموزی را صادر کردند به صراحت تمام، همه آحاد ملت از مرد و زن را برای مشارکت در این امر فراخواندند.^۱

۱. جایگاه زن در اندیشه امام خمینی، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ چهارم ۱۳۷۶، صص ۸۱-۸۳

انقلاب اسلامی فرصتی برای شکوفایی زن ایرانی بود. آنچه از سوی نگرش امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی برای زنان کلید خورد، تغییر نگاه زنان بود؛ شان و نقش خود را به درستی شناختند، اگرچه این مهم هنوز به نهایت کمال خود نرسیده، اما باورهای درستی را به زنان داد. نقش مهمی که امام راحل و سپس مقام معظم رهبری بارها و بارها با کلیدواژه‌هایی چون اصلاح نگرش نسبت به زنان و ایجاد شأن واقعی زنان در خانواده و اجتماع تأکید داشته‌اند، همان گمگشته خانم‌ها بود که به محض وقوع انقلاب اسلامی به آن رسیدند و سعی کردند در هر عرصه‌ای که وارد شدند بدرخشند. بنیان‌گذار این انقلاب سعادت و شقاوت ملت‌ها را بر عهده نقش زنان می‌گذارند و بر مقاومت و نقش‌آفرینی فرهنگی زنان تأکید زیادی دارند. این باور را هر بخشی از زنان در هر جایگاهی که باور کردند، توانستند حرکت رو به جلو داشته باشند.^۱

رهبر معظم انقلاب نیز از همان ابتدا در بیاناتشان بر ضرورت فراهم سازی فرصت‌ها برای پیشرفت زنان تأکید می‌کردند و می‌گفتند: «ما معتقدیم زنان در هر جامعه سالم بشری قادرند و می‌باید فرصت پیدا کنند که در حد سهم خود، تلاش و مسابقه‌ی خویش را در پی شرفتهای علمی و اجتماعی و سازندگی و اداره این جهان به عهده بگیرند. از این جهت، میان زن و مرد هیچ تفاوتی نیست. هدف از آفرینش هر فرد انسان، عبارت از همان هدف آفرینش بشریت است؛ یعنی رسیدن به کمال بشری و بهره بردن از بیشترین فضایی که یک انسان می‌تواند به آن فضایل آراسته بشود. فرقی هم بین زن و مرد نیست. نشانه‌اش در درجه‌ی اول، فاطمه زهرا(سلام‌الله‌علیها) و در درجه‌ی بعد، دیگر زنان بزرگ تاریخ است.»^۲

به برکت این رویکرد و این چنین ارزشگذاری و نیز اهتمام خود زنان، دستاوردهای مهمی در چهل سال گذشته در حوزه‌های علمی زنان به دست آمده است که به مواردی از آن می‌پردازیم.

□ رشد ۳۳ درصدی پیشرفت کشور در حوزه زنان پس از انقلاب^۳

در سال ۱۳۵۷ تنها ۳۵ درصد زنان کشور باسواد بودند اما بر اساس اطلاعات مرکز آمار ایران، میزان باسوادی زنان و دختران بالای ۶ سال در سال ۱۳۹۰ به ۸۱/۱ رسیده است. میزان باسوادی زنان ۱۵-۲۴ سال در سال نود به ۹۶/۱ درصد رسیده که به معنای ریشه کنی بی‌سوادی محسوب می‌شود. این پیشرفت تحصیلی زنان در سطوح مختلف اتفاق افتاده است. نسبت دانشجویان زن در تمامی رشته‌ها به شدت افزایش یافته و عموماً به بالای ۶۰٪ رسیده است. همچنین تعداد دانش‌آموزان دختر از دو میلیون و ۷۷۷ هزار و ۷۲۴ نفر در سال ۱۳۵۵ به ۶ میلیون و ۹۵۶ هزار و ۳۴ نفر در سال ۱۳۹۶ رسیده و تعداد دانش‌آموختگان دانشگاهی زن از ۶ درصد در سال ۱۳۵۵ به ۴۴ درصد در زمان حاضر افزایش یافته است.

در میان این تحولات، تعداد طلاب زن از چند ده نفر در قبل از انقلاب به ۸۰ هزار طلبه و ۴۰ هزار دانش‌آموخته رسیده است، امروز هفت هزار نفر از استادان دانشگاه‌ها و دو هزار و ۷۰۰ نفر از استادان حوزه علمیه، زنان هستند.

تا سیس ده‌ها دانشگاه، دانشکده و پژوهشگاه ویژه بانوان، که قبلاً مطلقاً وجود نداشتند؛ دستاورد انقلاب اسلامی است. تعداد موسسات مردم‌نهاد خاص بانوان از ۵ مورد در قبل از انقلاب به ۲ هزار مورد در شرایط کنونی رسیده است. تعداد نویسندگان زن از کمتر از ۵۰ نفر در سال ۵۷ به ۸ هزار نفر رسیده است. تعداد داستان‌نویسان زن از کمتر از انگشتان دست؛ به ۴ هزار نفر است. پیش از انقلاب اسلامی هیچ ناشر زن نداشتیم امروز ۷۱۲ ناشر زن داریم. تعداد نشریات ویژه بانوان از ۱۱ عنوان در سال ۵۷ به ۴۵ عنوان در سال ۹۶ رسیده است.^۴ ۸۰ درصد مخاطبان ۱۱ هزار مؤسسات قرآنی کشور ۶ میلیون نفر از زنان هستند.

۱ دکتر مریم اردبیلی، آینده‌پژوه حوزه زنان و استاد دانشگاه قم، سهم ۱۶ درصدی زنان از هیات علمی دانشگاهها اقتصاد آنلاین، ۹۶/۹/۶

۲ دیدگاه مقام معظم رهبری درباره مشارکت زنان در جامعه، رویداد ۲۴، ۹۴/۱۰/۱۲

۳. رشد ۳۳ درصدی پیشرفت کشور در حوزه زنان پس از انقلاب، ایرنا، ۹۷/۵/۱۱

۴ رشد چشمگیر پیشرفت کشور در حوزه زنان پس از انقلاب، روزنامه کیهان، ۹۷/۵/۱۶

پیشرفت کشور در حوزه سواد و تحصیلات زنان در چهل سال گذشته

شاخص ها	سال ۵۷	سال ۹۷
درصد سوادآموزی زنان	۳۵٪	۹۰٪
دانش آموزان دختر	۲ میلیون نفر	۶ میلیون نفر (سال ۹۵ با توجه به کاهش کلی آمار دانش آموزان)
دانش آموختگان دانشگاهی زن	۰.۶٪	۴۴٪
طلاب زن	چند ده نفر	۸۰ هزار طلبه و ۴۰ هزار دانش آموخته
درصد اساتید زن دانشگاهها	۱.۴٪	۲۰٪
تعداد اساتید دانشگاه زن	۱۰۰	۲۱۰۰۰
تعداد اساتید حوزه علمیه زن	-	۲۷۰۰

□ رشد ۱۴ برابری حضور زنان و دختران در آموزش عالی طی ۲۷ سال اخیر^۱

در حال حاضر نیمی از دانشجویان دانشگاهها را زنان و دختران تشکیل می دهند و حضور زنان در برخی رشته‌های تحصیلی مانند رشته پزشکی و مشاغل حوزه پزشکی از مردان بیشتر بوده، اگر چه روند پیشرفت و حضور زنان ایرانی در تمام حوزه‌های یکسان نبوده و به عنوان مثال در حوزه‌های اقتصادی و سیاسی برای حضور آنان راهی طولانی در پیش است. پیشرفت بی نظیر پزشکان زن تا پیش از انقلاب نیاز کشور به دعوت از پزشک یاران خارجی از کشورهایی چون هند و بنگلادش بسیار تاسف برانگیز بود و مردم برای ساده‌ترین اعمال جراحی خود باید به خارج از کشور اعزام می شدند، اما استقلالی که انقلاب برای این مردم داشت فقط در ایدئولوژی و مسائل سیاسی نبود. اکنون پزشکی ایران در منطقه آسیای غربی بر قله خود کفایی و خود اتکایی ایستاده است و زنان نیز از قافله پزشکان عقب نمانده‌اند.

رشد حضور زنان در مقاطع مختلف پزشکی در چهل سال گذشته

میزان رشد	۱۳۹۵	۱۳۵۵	زنان در حوزه های مختلف پزشکی
۱۶ برابر	۶۰ هزار نفر	۳۵۰۰ نفر	پزشکان عمومی زن
بیش از ۵۰ برابر	۳۰ هزار نفر	۵۹۷ نفر	بانوان پزشک متخصص
-	۵۳۰۰ نفر	-	پزشکان فوق تخصص زن

همچنین ایجاد بیمارستان های مخصوص بانوان از اقدامات مهم و برجسته نظام اسلامی در ارج نهادن به مقام شامخ زن در دنیا است.^۲

□ زنان عضو هیات علمی

یکی از پیامدهای افزایش تعداد زنان تحصیلکرده، افزایش حضور آنان در حوزه‌های آکادمیک است. به برکت انقلاب اسلامی تعداد دانش آموختگان زن از ۶ درصد در سال ۵۷ به ۴۵ درصد رسیده است و هم اکنون ۲۲٫۷ درصد از زنان ایرانی دارای تحصیلات تکمیلی هستند^۳. همچنین تعداد اعضای هیئت علمی دانشگاهها در سال ۵۷ به تفکیک زن و مرد

^۱ دفتر امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، ۹۶/۹/۱۲

^۲ رشد ۳۳ درصدی پیشرفت کشور در حوزه زنان پس از انقلاب، ایرنا، ۹۷/۵/۱۱

^۳ محمد مهدی نژاد، معاون پژوهشی دانشگاه عالی دفاع ملی و معاون اسبق فناوری و پژوهش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، گزارش «فرهنگ سدید» از بیست و چهارمین نشست شبانه‌های انقلاب، ۹۷/۷/۷

۱۰۰ عضو زن و ۷۲۳۱ عضو مرد بوده که این آمار در سال ۹۶ به ۲۱۰۰۰ عضو زن و ۹۰۰۰۰ عضو مرد رسیده که این مورد هم با رشد ۱۲ برابری روبه رو بوده است.^۱

براساس آمار موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی ایران وزارت علوم ۹۱ هزار و ۵۵۳ عضو هیات علمی زن با مرتبه های مختلف در سال تحصیلی (۹۵-۹۶) به تدریس اشتغال داشته اند. در سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۶، تعداد ۲۷۵ هزار و ۷۴۹ نفر در موسسات آموزش عالی کشور به تدریس اشتغال داشته اند که از این تعداد کادر آموزشی تمام وقت و پاره وقت موسسات آموزش عالی، ۳۳,۲ درصد زن و ۶۶,۸ درصد را مردان تشکیل می دهند.^۲

تعداد زنان عضو هیات علمی دانشگاه به تفکیک نوع خدمت و مرتبه علمی در سال تحصیلی ۹۵-۹۶

نوع خدمت	مرتبه علمی (عنوان دانشگاهی)	دولتی (زن)	غیردولتی (زن)	جمع زنان آموزش عالی در سال ۹۶-۹۵
کادر آموزشی تمام وقت دانشگاهی	استاد	۳۵۶	۳۰۸	۶۶۴
	دانشیار	۱۴۶۷	۵۴۳	۲۰۱۰
	استادیار	۶۱۹۱	۴۱۸۳	۱۰۳۷۴
	مری	۲۹۰۳	۴۳۰۰	۷۲۰۳
	مری آموزشیار	۲۴	۴۶	۷۰
	جمع هیات علمی	۱۰۹۴۱	۹۳۸۰	۲۰۳۲۱
	سایر	۳۰۸	۱۱۲	۴۲۰
کادر آموزشی پاره وقت دانشگاهی	جمع	۱۱۲۴۹	۹۴۹۲	۲۰۷۴۱
	استاد	۱۱	۲۱	۳۲
	دانشیار	۲۹	۱۲	۴۱
	استادیار	۱۶۲	۲۷۰	۴۳۲
	مری	۴۱۱	۳۶۱۸	۴۰۲۹
	مری آموزشیار	۱۳	۱۴۷	۱۶۰
	جمع هیات علمی	۶۲۶	۴۰۶۸	۴۶۹۴
جمع	سایر	۴۳۹۷۳	۲۲۱۴۵	۶۶۱۱۸
	جمع	۴۴۵۹۹	۲۶۲۱۳	۷۰۸۱۲
	استاد	۳۶۷	۳۲۹	۶۹۶
	دانشیار	۱۴۹۶	۵۵۵	۲۰۵۱
	استادیار	۶۳۵۳	۴۴۵۳	۱۰۸۰۶
	مری	۳۳۱۴	۷۹۱۸	۱۱۲۳۲
	مری آموزشیار	۳۷	۱۹۳	۲۳۰
جمع	سایر	۴۴۲۸۱	۲۲۲۵۷	۶۶۵۳۸
	جمع	۵۵۸۴۸	۳۵۷۰۵	۹۱۵۵۳

این جدول شامل اعضای هیات علمی بورسیه و نیمه وقت دانشگاه آزاد اسلامی نیز می شود.

^۱ رجبعلی برزویی عضو هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی معاون گسترش وزارت علوم، گزارش «فرهنگ سدید» از بیست و چهارمین نشست شنبه‌های انقلاب، ۹۷/۷/۷

^۲ آمار اعضای هیات علمی زن به تفکیک رتبه/ سهم استانها از جذب زنان، مهر، ۹۷/۹/۵

□ حضور زنان دانشمندان ایرانی در فهرست یک درصد برترین دانشمندان دنیا

امروز، حدود ۲۲۸ ایرانی، ۱ درصد دانشمندان برتر جهان را تشکیل می دهند که حضور زنان در میان آنها قابل توجه و در خور تقدیر است. از جمله می توان به این موارد اشاره کرد:

- میترا چراغی مخترع زن ایرانی برنده مدال طلا مسابقات بین المللی اختراعات ژنو ۲۰۱۰^۱ با اختراع سیستم جامع کنترل هوشمند کشاورزی برای مناطق کم آب جهان.

میترا چراغی عضو فدراسیون جهانی مخترعین (IFIA)، عضو مشاور ارشد انجمن مخترعین کشور، عضو جامعه مخترعین و مبتکرین ایران، عضو مجمع متخصصین ایران، نخبه اتاق فکروزارت جهاد کشاورزی و مخترع سیستم جامع کنترل هوشمند باغ و زمین های کشاورزی و مزرعه نمونه میترا (برای اولین بار در جهان) است. او با اختراع سیستم جامع کنترل هوشمند باغ و زمین های کشاورزی، در سی و هفتمین مسابقات و نمایشگاه بین المللی اختراعات و ابتکارات ژنو ۲۰۰۹ برنده مدال طلا و دیپلم افتخار کشور سوئیس و برنده جایزه ویژه (دیپلم افتخار و مدال) انجمن مخترعین کشور لهستان شد و در فستیوال بین المللی اختراعات زنان کره جنوبی (سئول-۲۰۰۹) بین ۳۱ کشور برتر دنیا، توانست با اختراع سیستم جامع کنترل هوشمند باغ و زمین های کشاورزی مدال طلا و دیپلم افتخار این مسابقات و جایزه ویژه مسابقات بین المللی اختراعات کره جنوبی - سئول ۲۰۰۹ را نیز از آن خود کند و با اختراع مزرعه نمونه میترا و کلینیک تحقیقاتی، تخصصی گیاه درمانی، مدال نمایشگاه و مسابقات بین المللی اختراعات نورمبرگ آلمان ۲۰۰۹ را دریافت کرد. او در سی و هشتمین مسابقات و نمایشگاه بین المللی اختراعات و ابتکارات ژنو - سوئیس ۲۰۱۰ شرکت کرد. ایران در این مسابقات با ۷۱۰ طرح و اختراع در میان بیش از ۴۵ کشور جهان رتبه اول تیمی را کسب و پنج جایزه ویژه را نصیب خود کرد، چراغی با ارائه اختراع مزرعه نمونه میترا و کلینیک تحقیقاتی تخصصی گیاه درمانی علاوه بر کسب مدال طلا و دیپلم افتخار این مسابقات، برنده جایزه ویژه کشور روسیه، مدال طلا و دیپلم افتخار (موسسه همکاری های بین المللی علوم و تکنولوژی روسیه) شد.

- دکتر زهرا علیزاده ثانی متخصص قلب و عروق و فلوشیپ تصویربرداری کم تهاجمی قلب و عروق و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مخترع جوانی است که چندی پیش با شرکت در همایش مخترعین ژنو ۲۰۱۳ که با حضور دو هزار مخترع از ۴۵ کشور جهان برگزار شد در کنار دیگر جوایز کسب شده عنوان برترین مخترع زن جهان را از آن خود کرد. وی نرم افزاری برای تعیین میزان تنگی عروق قلب با استفاده از الگوریتم های ریاضی و فیزیکی پیشرفته اختراع کرده است که با دقت تشخیصی ۱۰۰ درصد و حساسیت ۹۵ درصد طراحی شده است و قابلیت استفاده در اورژانس ها، کلینیک های سرپایی و حتی آمبولانس ها در زمان ویزیت اولیه بیمار را داراست. با این دستگاه میزان تنگی عروق کرونر بیمار پیش بینی و نیاز بیمار قلبی به عمل آنژیوگرافی که یک عمل تهاجمی و پرهزینه است، مشخص می شود. همچنین استفاده از این نرم افزار که روشی ایمن، سریع، کم هزینه و غیر تهاجمی است، علاوه بر کمک به تشخیص سریعتر میزان شدت بیماری قلبی و عروقی از استفاده از روشهای پیشرفته از جمله آنژیوگرافی و جراحی ها در زمانهای غیر ضروری جلوگیری و علاوه بر کاهش فشارهای روحی و جسمی به بیمار از هزینه های درمانی بیشتر نیز جلوگیری می شود. کسب ۲ مدال طلا با تأیید اکثریت رای داوران، دریافت دیپلم افتخار ژنو و دیپلم افتخار انجمن بین المللی علم و تکنولوژی روسیه

۱. اختراع سیستم جامع کنترل هوشمند کشاورزی توسط مخترع زن ایرانی برای مناطق کم آب جهان،

به عنوان بالاترین رتبه علمی این همایش از دیگر افتخارات کسب شده دکتر زهرا علیزاده ثانی در این همایش بین‌المللی است. (فیلم مصاحبه با خانم دکتر زهرا علیزاده ثانی https://youtu.be/mDnpUt0p_6o)

دکتر فنوش فریدبد، سازنده نخستین دستگاه تشخیص دیابت با تست قند بزاق، جوان‌ترین دانشمند ایرانی است که نامش در فهرست یک درصد دانشمندان برتر دنیا به ثبت رسیده است. نخستین دستگاه تشخیص دیابت با اندازه‌گیری میزان گلوکز بزاق در مرکز الکتروشیمی دانشگاه تهران اختراع شد. دستگاه عرضه شده یک روش غیرتهاجمی (بدون درد) ارزان ارائه می‌دهد، تولید انبوه آن در کشور امری ضروری است. این دستگاه مشابه خارجی و داخلی ندارد.^۱ (فیلم دکتر فنوش فریدبد، <http://www.aparat.com/v/4xGfu>).

اسامی دانشمندان زن برتر ایرانی بر اساس جدیدترین آمار^۲

نام دانشمند یک درصد برتر	حوزه موضوعی	دانشگاه
دکتر زهرا امام جمعه	علوم کشاورزی	دانشگاه تهران
دکتر فنوش فریدبد	شیمی	دانشگاه تهران
دکتر فاطمه شاکری	مهندسی	دانشگاه صنعتی امیر کبیر
دکتر شکوفه نیک فر	فارماکولوژی و سم شناسی	دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر فاطمه اطیابی	فارماکولوژی و سم شناسی	دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر رجا رحیمی	فارماکولوژی و سم شناسی	دانشگاه علوم پزشکی تهران
رویا کلیشادی	پزشکی و علوم اجتماعی	دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
دکتر ژاله ورشوساز	فارماکولوژی و سم شناسی	دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
دکتر عصمت راشدی	علوم کامپیوتر	دانشگاه تحصیلات تکمیلی صنعتی و فناوری پیشرفته
مینو دبیری	شیمی	دانشگاه شهید بهشتی
دکتر فرزانه شمیرانی	شیمی	دانشگاه تهران
دکتر افسانه صفوی	شیمی	دانشگاه شیراز
دکتر فاطمه داور	شیمی	دانشگاه صنعتی اصفهان
دکتر مانده السادات محمدی	مهندسی، پزشکی، بیولوژی مولکولی و ژنتیک، بیولوژی و بیوشیمی، و فارماکولوژی و سم شناسی	دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل
دکتر لیلا آزادبخت	علوم کشاورزی	دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
دکتر صدف قاجاریه سپانلو ^۳	پزشکی بالینی	علوم پزشکی تهران
دکتر رویا کلیشادی ^۴	پزشکی بالینی و اجتماعی	علوم پزشکی اصفهان

□ سایر زنان نخبه ایرانی

زنان بسیاری در طی این سالها با تکیه بر توانمندیهای بالقوه خود و بسترهایی که جمهوری اسلامی برای حضور آنان فراهم کرده به رغم برخی محدودیتهای، در عرصه اختراعات و نوآوریها در حوزه های مختلف درخشیده اند که به برخی از آنها در ذیل اشاره می‌شود:

^۱ . ساخت نخستین دستگاه تشخیص دیابت با تست قند بزاق در ایران، ایسنا، ۹۴/۶/۳

^۲ فهرست ۲۲۸ پژوهشگر ایرانی که یک درصد پژوهشگران برتر دنیا را تشکیل می‌دهند، جی پلاس، ۹۶/۱/۱۶

^۳ . جدیدترین فهرست ۲۰۱۷ اعلام شد؛ ۳۹ دانشمند علوم پزشکی ایرانی در جمع یک درصد برتر دنیا، مهر، ۹۶/۱/۲۹

^۴ همان .

-مریم اسلامی از ایران برترین زن مخترع سال ۲۰۰۸ جهان^۱ وی که در آن زمان دانشجوی پزشکی بود در سی و ششمین دوره مسابقات و نمایشگاه بین‌المللی اختراعات، نوآوری‌ها و تکنولوژی‌های جدید ۲۰۰۸ ژنو موفق به کسب مدال طلا، دیپلم افتخار و تقدیر هیات داوران این مسابقات شد. همچنین جایزه ویژه، دیپلم افتخار و مدال فدراسیون بین‌المللی مخترعین کشور مولداوی به این دانشجوی ایرانی اهدا شد. اختراع وی یک اکسترنال فیکساتور است که در درمان بیماریهای استخوانی بویژه شکستگی آرنج استفاده می‌شود که طرح تکمیلی آن جهت اکثر نقاط بدن به کار می‌رود. از کاربردهای این وسیله درمان انواع شکستگی‌ها در هر منطقه از بدن به جز در مناطقی که حجم عضله زیاد باشد، درمان دفورمه‌ها و انحرافات استخوان در موارد جوش نخوردن یا بدجوش خوردن، ثابت‌سازی به دنبال برداشتن تومور استخوان به جز در مناطقی که حجم عضله زیاد باشد و بلندکردن استخوان تا پنج سانتی‌متر می‌باشد. این دستگاه ۳۱ مزیت در مقایسه با سایر روش‌ها دارد و تاکنون چندین بیمار با این دستگاه درمان شده‌اند و هیچگونه عارضه جانبی در آنها دیده نشده است و بیماران علاج یافته اکنون دارای عملکرد طبیعی خود می‌باشند. کتاب شگفتی‌هایی در ترمیم و رشد استخوانها به عنوان یک اثر منحصر به فرد در خصوص اکسترنتال فیکساتورها تالیف این دانشجوی شیرازی است که منتشر شده و مورد توجه خاص استادان معتبر ارتوپدی قرار گرفته است. مریم اسلامی دارای بیش از ۱۰ مقاله بین‌المللی در همین خصوص در کشورهای ژاپن، روسیه و مصر است.

-مهسا پیرزاده، با ارائه طرح کمر بند ایمنی، نخستین دختر مخترع ایرانی، موفق به کسب مدال طلای هفتمین نمایشگاه بین‌المللی اختراعات خاورمیانه و تصاحب مالکیت فکری مخترعین خاورمیانه شده است. در این نمایشگاه که با حضور ۱۵۰ مخترع از ۲۵ کشور جهان سال ۱۳۹۳ در کشور کویت برگزار شد، علاوه بر جمهوری اسلامی ایران هیأت‌هایی از کشورهای تایوان، بوسنی، فنلاند، سوئد، اسپانیا، فرانسه، انگلستان، مالزی، بحرین، عربستان سعودی، قطر، لبنان، مصر و فلسطین شرکت کردند^۲

-سهیلا سلحشور کردستانی^۳ دارای مدرک فوق دکترا تخصصی بیولوژی است و از فعالان شناخته شده و موفق گروه کالایی تجهیزات پزشکی و دارویی است. دکتر کردستانی مدیرعامل شرکت کیتوتک است که در سال ۱۳۸۰ تاسیس کرده و حالا از موفق‌ترین شرکت‌های این حوزه و دارای معروفیت جهانی است. سلحشور کردستانی ۲۲ مورد اختراع ثبت شده دارد و بیش از ۵۰ مقاله را در ژورنال‌ها و نشریات داخلی و خارجی منتشر کرده و همچنین دو کتاب هم در حوزه کاری اش دارد.

-مرضیه سنوئی محصل^۴ کارشناس شیمی است و در گروه کالایی صنایع غذایی فعالیت می‌کند و مدیرعامل شرکت داروسازی اکسیر گل سرخ است که در سال ۱۳۸۴ تاسیس شده است.

او عضو فعال انجمن گیاهان دارویی، عضو هیات مدیره کانون کارآفرینان کشور، عضو انجمن حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان، عضو انجمن مدیران استان خراسان، عضو هیات مدیره کانون زنان بازرگان، عضو اتحادیه صادرکنندگان کشور و ...؛ عضو شبکه ملی گیاهان دارویی، عضو و رییس هیات مدیره اتحادیه تولیدکنندگان داروهای گیاهی خراسان، عضو

^۱ دانشجوی شیرازی برترین زن مخترع سال ۲۰۰۸ جهان، ایرنا، ۸۷/۲/۳

^۲، دختر مخترع ایران در خاورمیانه درخشید، مهرخانه، ۹۳/۹/۱۹

^۳ با بانوان کارآفرین ایران آشنا شوید؛ زانی با اراده آهنین، فروغ بیداری، ۹۶/۱۲/۱۷

^۴ همان

انجمن تولیدکنندگان داروهای گیاهی کشور و عضو انجمن توسعه و ترویج تولید و تجارت محصولات حلال است و دریافت گواهی عنوان واحد فناور برتر در پارک های علم و فناوری کشور، لوح تقدیر از استاندار خراسان رضوی، تاییدیه علمی از پژوهشکده، لوح تقدیر از اتاق بازرگانی به عنوان بانوی برتر صنعت، عنوان واحد نمونه از جهاد کشاورزی خراسان، عنوان واحد نمونه از اداره نظارت خراسان و چندین لوح و گواهینامه دیگر از جمله موفقیت های اوست.

-آزاده داننده^۱ با تحصیلات تا مقطع لیسانس مهندسی و علوم کامپیوتر در گروه کالایی ارتباطات و فناوری اطلاعات فعالیت می کند و مدیرعامل شرکت فناوران اطلاعات بهاران است که در سال ۱۳۸۳ تاسیس شده و یک مجموعه موفق و شناخته شده در این حوزه است. داننده عضو هیات مدیره سازمان نظام صنفی رایانه ای استان تهران، عضو شورای مرکزی سازمان نظام صنفی رایانه ای کشور و عضو انجمن زنان کارآفرین است و محیط کاری مجموعه ای که مدیریت می کند کاملاً زنانه و موفق است.

-بنفشه صدیق^۲، موسس و مدیر شرکت تولیدی صنعتی شیگال و مدیر عامل انجمن ملی زنان کارآفرین که سوابقی چون رئیس هیات مدیره بنیاد خیریه مرسل، عضو هیات مدیره موسسه توانمندی های زنان آسیا، عضو انجمن سازندگان قطعات خودرو، عضو انجمن تحقیق و توسعه صنایع ایران و عضو انجمن مدیران صنایع ساوه را هم در کارنامه خود دارد. سیده فاطمه مقیمی^۳، نخستین بانوی زن ایرانی که مجوز شرکت حمل و نقل را گرفت و توانست یک شرکت بین المللی حمل و نقل به نام خود ثبت کند. ۳ دوره عضویت در هیات مدیره انجمن صنفی شرکت های حمل و نقل بین المللی، ۱۲ سال عضویت و ریاست بخش حل اختلاف و رسیدگی به شکایات تجار، شرکت ها و رانندگان و ... را در کارنامه خود دارد و توانسته بیش از ۹۵ درصد این پرونده ها را با صلح و سازش طرفین مختومه کند. او همچنین عضو انجمن های دوستی ایران و کشورهای مختلف و مدیرعامل انجمن ملی زنان کارآفرین و عضو گروه مطالعاتی و تحقیقاتی کریدور شمال - جنوب است.

□ حضور زنان در فعالیتهای تحقیق و توسعه کشور

طبق گزارش مرکز آمار ایران در سال ۹۴ از مجموع ۱۹۱۳۰۱ پژوهشگری که در کارگاههای تحقیق و توسعه کار می کنند، ۱۲۷۳۴۲ نفر مرد و ۶۳۹۶۹ نفر زن هستند. به عبارت دیگر زنان حدود ۳۳٫۵ درصد محققان در حوزه تحقیق و توسعه در کشور را تشکیل می دهند.

تعداد محققان زن کارگاههای دارای فعالیت تحقیق و توسعه بر حسب مدرک تحصیلی در سال ۱۳۹۴

تعداد زنان محقق	مدرک تحصیلی
۱۱۸۳	کاردانی و دیپلم
۶۷۷۷	کارشناسی
۱۴۹۸۴	کارشناسی ارشد و دکتری حرفه ای
۴۱۰۲۵	دکتری تخصصی
۶۳۹۶۹	جمع

۱. بانوان کارآفرین ایران آشنا شوید؛ زنانی با اراده آهنین، فروغ بیداری، ۹۶/۱۲/۱۷

۲. همان

۳. همان

□ پژوهشگران زن کشور در مقایسه با برخی کشورهای جهان

در حال حاضر درصد پژوهشگران زن ایران در مقایسه با کشورهای منطقه رقم قابل توجهی است و حتی با برخی کشورهای پیشرفته برابری می‌کند.

نگاهی به پژوهشگران زن در کشورهای مختلف

نام کشور	درصد پژوهشگران زن
عربستان	۲
کره جنوبی	۱۸
اتحادیه اروپا	۳۳
ایران	۱۷

□ کلام آخر

طی این سال‌ها دیدیم که زنان و مردان توانسته‌اند با بهره‌گیری از امکانات موجود، دانش خود را اعتلا بخشند که البته جهش زنان و دختران چشمگیر بوده است و زنان آگاه‌تر، بصیرتر، و کوشاتر شده‌اند و از زن مصرفی، به زنی پویا و تعالی‌جو تحول یافته‌اند. بهترین راه ارج‌گذاری به این تغییر، استفاده بهینه از دستاوردهای آن‌ها است. می‌توانیم زمینه‌هایی فراهم کنیم که استعدادهای نهفته نیمی از مردم کشور شکوفا شود و در عمل از آن‌ها استفاده شود.^۱

^۱. شمس السادات زاهدی؛ عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی، سهم ۱۶ درصدی زنان از هیات علمی دانشگاهها، اقتصاد آنلاین، ۹۶/۹/۶